

HISTÒRIA ECONÒMICA CONTEMPORÀNIA

FINANCES INTERNACIONALS I DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC EN PERSPECTIVA HISTÒRICA.

Professor: Josep Pujol Andreu

(Guia d'estudis avaluada positivament per l'Agència de Qualitat Universitària de la Generalitat de Catalunya, i elaborada en el marc del Programa Universitat-Empresa de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat Autònoma de Barcelona)

Programa de l'assignatura i orientacions generals.

PROGRAMA

Introducció:

1. Canvi, temps i incertesa: l'economia com a ciència històrica
2. Per que finances i desenvolupament com a fil conductor de l'assignatura?
3. Organització del programa: el problema de les perioditzacions.
4. Principals habilitats que haurien d'assolir els estudiants.
5. Comentaris sobre els recursos bibliogràfics i electrònics.
6. Principals recursos bibliogràfics i electrònics.

Primer grup de temes:

Polítiques econòmiques lliberals, creixement econòmic i subdesenvolupament (1870-1914): l'hegemonia del sistema financer britànic.

Tema 1.

La intensificació de les relacions econòmiques internacionals i la formació d'un nou sistema de pagaments multilateral.

- 1.1. Població, recursos i expansió dels mercats mundials: l'estalvi i la inversió com a variables estratègiques i les diferents experiències de desenvolupament.
- 1.2. El problema dels equilibris financers internacionals: les balances de pagaments sota hegemonia britànica.
- 1.3. La formació del patró or i l'estabilitat dels tipus de canvi: la lliura esterlina com a moneda clau.
- 1.4. Les primeres experiències d'unions monetàries: com fer complementàries les polítiques econòmiques nacionals?.

Tema 2.

La formació del sector financer contemporani.

- 2.1. Els sistemes bancaris tradicionals.
- 2.2. Els bancs centrals, les societats anònimes bancàries: la concentració del sector.
- 2.3. L'excepció d'Estats Units: un sistema financer escapat i poc estructurat.
- 2.4. L'expansió del primer gran centre financer del món: la City.

Tema 3.

El funcionament d'un sistema de tipus de canvi fixos (el patró or) en la teoria i en la pràctica.

- 3.1. La teoria dels ajustaments via preus: dels economistes clàssics al Cunliffe Report.
- 3.2. Els supòsits de la teoria: evidències contradictòries i nous elements d'anàlisi.
- 3.3. El funcionament del sistema als països desenvolupats, les colònies i als països en vies de desenvolupament: Gran Bretanya, l'Índia i Argentina.
- 3.4. L'acumulació dels desequilibris i la inestabilitat del sistema.

Segon grup de temes:

De les polítiques econòmiques lliberals a les keynesianes (1914-1958): la inestabilitat del sistema internacional de pagaments i l'hegemonia financera d'Estats Units.

Tema 4.

L'herència financera i social de la Primera Guerra Mundial i la seva interpretació.

- 4.1. Guerra, societat i finances: la crisi de les polítiques econòmiques lliberals i els nous desequilibris financers.
- 4.2. Les polítiques de postguerra i l'accentuació dels desequilibris.
- 4.3. De la inestabilitat monetària a l'estabilització sota l'hegemonia d'Estats Units: el nou sistema de tipus de canvi fixos del patró canvi or.
- 4.4. La crisi final del model econòmic del segle XIX: el trencament del sistema financer internacional, els controls de canvis i les noves àrees monetàries.

Tema 5.

La Segona Guerra Mundial i el procés de definició de les polítiques econòmiques keynesianes.

- 5.1. El final del "laissez faire" i les noves polítiques econòmiques i socials durant la guerra.
- 5.2. Les negociacions de Bretton Woods i la definició d'un nou sistema multilateral de pagaments: conflictes i acords.
- 5.3. L'herència econòmica, política i social de la guerra, i els interessos econòmics de les elits d'Estats Units.
- 5.4. Els fracassos de Bretton Woods, l'OIC i el "Pla de Moneda Clau": el Pla Marshall i els plans complementaris de suport.

Tercer grup de temes:

Del keynesianisme al neo-liberalisme (1958-2005): dels tipus de canvi fixos als flexibles i la nova hegemonia de les finances supranacionals.

Tema 6.

El retorn a la convertibilitat i el nou Sistema Monetari Internacional en el patró dòlar or.

- 6.1. Creixement econòmic, estabilitat financera i Estats del Benestar fins 1971: una experiència difícil de repetir.
- 6.2. Primeres manifestacions de les debilitats del patró dòlar or: la Balança de Pagaments d'Estats Units i el mercat d'eurodòlars, les pressions inflacionistes i la crisi de la lliura esterlina.
- 6.3. De la crisi del sistema de Bretton Woods a la crisi econòmica generalitzada: estancament, inflació i tipus de canvi flexibles.
- 6.4. L'expansió de les finances supranacionals: els mercats de futurs i els santuaris financers.

Tema 7.

Els nous equilibris financers i les polítiques neoliberals.

- 7.1. L'ascens de les polítiques econòmiques neoliberals: el retorn a l'austeritat.
- 7.2. Expansió i debilitat del nou sistema financer en la dècada de 1980: la crisi del deute extern.
- 7.3. El deteriorament de l'Estat del Benestar.
- 7.4. Els precaris equilibris econòmics, socials i financers a principis del segle XXI.

ORIENTACIONS GENERALS DEL CURS I DE LA GUIA D'ESTUDIS

1) La programació i la guia d'estudis del curs estan pensades inicialment per una assignatura presencial de 5 crèdits ECTS, en un primer any de Màster en Economia i/o en Administració d'Empresa, o en un segon cicle d'aquestes llicenciatures. Com s'indica en la Introducció, un dels principals objectius del curs és que els estudiants aprenguin a relacionar els coneixements adquirits en altres assignatures del Pla d'Estudis i a aplicar-los en una perspectiva històrica.

2) Per a cada tema la guia especifica els següents continguts:

- a) Síntesi de les principals idees del tema i lectures a fer.
- b) Esquema del tema.
- c) Il.lustracions que s'utilitzaran a les classes.
- d) Preguntes a treballar i discutir en les classes de pràctiques i docència tutoritzada.
- e) Un exemple de pregunta de seguiment.

3) En haver 4 dies festius i tractar-se d'una assignatura semestral, la docència s'organitza en 23 sessions de classes teòriques; 6 classes de docència tutoritzada, que es concentraran en les setmanes del 27 de novembre a l'1 de desembre i del 15 de gener al 19 de gener; i 9 classes de pràctiques, sempre en divendres, algunes de les quals seran també de docència tutoritzada segons sigui la grandària dels grups. En les classes de pràctiques es tractaran les preguntes que s'indiquen al final de cada tema. Les classes de docència tutoritzada es dedicaran preferentment a discutir les lectures que es proposen i revisar conceptes, a partir de preguntes de seguiment que es contestaran i discutiran a la mateixa classe.

4) L'assignatura s'avaluarà segons sigui la grandària dels grups de docència: avaluació única, avaluació continuada amb proves de seguiment, o avaluació continuada amb proves de seguiment i exposicions dels estudiants.